

СВОБОДЕНЪ ГЛАСЪ

СЕДМИЧЕНЪ ИНФОРМАЦИОНЕНЪ ВЪСТНИКЪ

Абонаментъ за година:

България 5 лева
странство 10 "

Абонирането става винаги до края на годината.

Платени писма не се приематъ.
Ръкописи не се връщатъ.

Всичко що се отнася до в. „Свободенъ Гласъ“ да се изпраща до редакцията.

Редакцията и Администрацията на вѣстника се намира въ ул. „Шуменска“, сръщу Варненската Окр. Пост. Комисия и до печатницата на Добри Тодоровъ и С-е.

Таксата за публикации:

За единъ в. с. м. на първ. 1) петъ 15 ст., за втори 12 ст., за трети до 10 пати 11 ст., за четврти в. с. м. на четврти страници петъ 10 ст., за два пати 8 ст. и за трети 7 ст. и за четврти 6 ст. на дума, а за хроникъ по 4 стот.

Единъ брой 10 стотинки.

телефонъ № 163

Единъ брой 10 стотинки.

Д-ръ Е. САМУИЛОВЪ

ОТЪ ВИЕНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТЪ

установи се въ гр. Варна подъ I-вия уч. до дрогерията на С. Канарянъ
Приема болни отъ 9 — 12 и отъ 2 — 5 часа слѣдъ обѣдъ.

Съобщаваме на нуждающитѣ се прѣдприемачи и граждани, че имаме едно голѣмо количество

ХИДРОЛИЧЕСКА ВАРЪ

първо качество и по цѣна много по-евтина отъ другитѣ.
първо качество при НАЙ-ИЗНОСНИЦЪНИ.
ОЦЕТЪ ПЪРВО КАЧЕСТВО ПРИ НАЙ-ИЗНОСНИЦЪНИ.
САПУНИ ГУДРОНЕНИ отъ произведението на И. Р. ВЪЛОЧИТОВЪ.
при Бр. Мутафови — Комиссионери.

25 ГОДИШНАТА

ФИРМА ВЪ ГРАДЪТЪ НИ,

Сюлейманъ х. Беевъ и Ахмедъ Биджанъ

извѣстятъ на клиентитѣ си и всички други че въ ДЪРВЕНИЯ имъ СКЛАДЪ всѣкогашъ се намиратъ:

МАРСИЛСКИ

керемиди 1000-та 120 лева

ОТЪ НАЙ-ДОБРО КАЧЕСТВО.

....ХИДРОЛИЧЕСКА ВАРЪ, ЦИМЕНТИ....

сжщо строителенъ дървенъ материалъ

....ГРЕДИ, МЕРТЕЦИ, БИНАРИ ДЪСКИ....

и други готови за всѣкакви постройки.

....ЦѢНИ НАЙ-УМЪРЕНИ!....

Кредитното Дружество „Гирдапъ“ въ гр. Варна

Извѣстятъ на:

ДОГРАМАДЖИИ, СТРОИТЕЛИ, ЯЙЧАРИ, КАШЕРДЖИИ

и на всички, които иматъ нужда отъ сухъ дъсченъ материалъ, че то има на разположение голѣмо количество свършено сухи дъски удобни за яйчеви и кошерови сандъци, за дюшета, покриви за дъскарски издѣлия и които ще се продаватъ на крайно износни цѣни.

КУПУВАМЪ Акции и Облигации отъ разни Дружества и Банки. Спр. Ред. в. „Свободенъ Гласъ“.

СРОЧНИ ИЗПЛАЩАНИЯ

ПИЯНИНА отъ все-свѣтската и прочута фабрика „фествалъ“

съ оригинални фабрични цѣни Голѣмъ изборъ отъ разни количества за дѣца. Специалитети на английски кревати и много други разнообразни мобили съ извънредно износни цѣни, нотърпящи никаква конкуренция при магазина на ЙОСИФЪ ХЕРШМАНЪ ул. Прѣславска подъ хот. Борисъ.

ПРОДАВА СЕ КЪЩА

ул. Саидова II уч. № 53, състояща се отъ двѣ отдѣления: горното съ 2 стаи, салонъ и долното 2 стаи и мутфакъ съ дворно мѣсто около 200 кв. метра. Справка въ сжщата къща.

ПИЯНО ПРОВАДА

отъ най-добра система се продава. Справка редакцията на вѣстникъ „Свободенъ Гласъ“.

ПРОДАВА СЕ ВЕЛОСИПЕДЪ,

малко употребенъ. Справка редакцията на в-къ „Свободенъ Гласъ“.

Възползвайте се!!

Сдържателя на хотелъ „Парижъ“ съобщава, че ресторанта заедно съ всички принадлежности се дава подъ наемъ съ много износна цѣна.

Л. Розенбергъ

ДАНТИСТЪ

Вади, пломбира и прави изкуствени зъби на каучукъ и злато. Прави златни коронки и изкуствени неподвижни зъби безъ небе. Cridg Work, and Gold crowns. Приема ежедневно отъ 8—12 пр. обѣдъ и отъ 1—6 слѣдъ обѣдъ въ собствения си домъ ул. Драгоманъ № 59 сръщу училищната инспекция. РАБОТА ГАРАНТИРАНА.

Цѣни общедостъпни.

ТЕЛЕГРАМА

Отъ Лондонъ, Парижъ и Виена Ви извѣстятъ, че изпратихме богатъ асортиментъ отъ сламени шапки отъ ШАНИГА, ПАНАМА и други за МЖЕ и ДЪЦА БЕЗЪ КОНКУРЕНЦИЯ! при Герасимо П. Василато—Варна

Тръдъ общинскитѣ избори.

Силата на свободнитѣ народи лежи въ общината. Общинскитѣ урѣждения сж за свободата, както сж основнитѣ училища за науката.

А. Токвилъ

Значение на общината.

Въ веѣля варненскитѣ граждани сж призвани съ цѣлната си бюлетина да дадатъ насока на общинскитѣ ни работи, да кажатъ своята дума върху начина, по който трѣбва да се ръководятъ сѣдбинитѣ и да се защитаватъ общитѣ интереси на града. Това е сжщо тъй важенъ моментъ за гражданина въ общественитѣ борби, както и изборитѣ за народни прѣдставители. Въ тоя моментъ гражданитѣ коватъ напредъка или регреса на града, въ този моментъ създаватъ благоденствието или опропастването на общината си, издигатъ или честни, талантливи ръководители на общинскитѣ сѣдбини или користолюбиви и бездарни управници.

Участието на гражданина въ общинскитѣ работи е върхо мѣрило за неговото политическо възпитание: тамъ той, възползуванъ отъ гарантиранитѣ конституционни придобивки за свободно развитие, има цѣлна възможность да прояви самоинициатива, творча мощъ като взима било прѣко участие въ управлението и уредбата на общината, било косвено — като слѣди отблизо, обсъжда и контролира нейното ръководство.

Ето защо тамъ най-очевидно гражданитѣ проявяватъ сжщияския си обликъ: или като дѣйни членове на свободна страна, или като недостойни за свобода несъзнателни орджия на амбицирани личности и авантюристи въ общественитѣ работи. Ако е върно, че силата свободнитѣ народи лежи въ общината — като казва Токвилъ, още по-върно е противното, че безсилието въ общинскитѣ работи изобличава гражданина, като недостоеенъ да използва благата на свободата. Една Англия, една Швейцария, една Франция — велики люлки на свободата — сж краснорѣчиви доказателства на тази истина: тамъ общинитѣ съ обширната и всестранната си дѣйность сж изтикали на заденъ планъ държавата. У насъ, дѣто гражданското съзнание е още слабо, виждаме тъкмо обратното: гражданството отдава малко значение на общинскитѣ работи, чака всичко отъ държавата; затова на много мѣста то съ прѣстѣпно нехайство се отнася къмъ общинскитѣ

избори, на които гледа като на лека забавителна обществена игра. Въ сжщностъ обаче общината съ систематична, планомерна и разумна дѣйностъ може да принесе за благоденствието на гражданна стократно повече, отколкото може да се очаква отъ държавата. Общината, стояща най-близо до гражданина, има най-голяма възможностъ да проучи основно всички обществени нужди да изслѣдва всички мѣстни условия и съобразно съ тѣхъ да създава мѣроприятія, които иматъ за цѣль да удовлетворятъ специфичнитѣ за дадено мѣсто нужди.

Дѣйността на общината въ напредналитѣ страни.

Въ страни, дѣто гражданското съзнание е високо издигнато, дѣто народнитѣ свободи не сж само празни думи, виждаме общината да се явява широко поле за дѣйностъ на гражданина. Тамъ отъ държавата, отъ парламента по-малко се иска, отколкото отъ общината; тамъ партиянтѣ, изгубили отдавна своя котериешъ характеръ, се явяватъ не само съ точно опрѣдѣлена държавническа, ами и общинска политика, резултатъ на основни проучвания условията и нуждитѣ въ всѣко мѣсто; тамъ виждаме въ общинскитѣ избори да конкуриратъ и да се борятъ не съ личности и за личности, а съ принципи и за принципи, съ общински програми, които всестранно засѣгатъ живота въ общината: народно здраве, просвѣщение, благоустройство, търговия, индустрия и земледѣлие, социални реформи и др. Общинитѣ ръководятъ не само работитѣ по водоснабдяването, освѣтлението канализацията, общественитѣ и увеселителни мѣста, музеитѣ, пазаритѣ, ами и уредбата на хлѣбарницитѣ, месарницитѣ, жилищата, болницитѣ, санаториумитѣ, кооперативното дѣло, организацията на милосърдието и др.

Въ Англия напр. общинитѣ съ своята дѣйностъ сж отишли дотамъ, че доставятъ на низка цѣна стерилизирано млѣко — мѣрка, съ която дѣтската стѣргностъ се е намалила въ такива размѣри, че градове като Ливерпулъ, Белфастъ и др. сж я усвоили окончателно и сж прѣмъхвали почти частната търговия съ млѣко. Нѣкои градове, като Глазговъ, откупватъ и управляватъ кръчмитѣ основаватъ обществени къщи за лѣкуване алкоолицитѣ. Други градове, като Ворчестеръ и Единбургъ, сж построили общински санаториуми да лѣкуватъ своитѣ гръдоболи. Много общински съвѣти устройватъ обществени хлѣбарници и месарници, водятъ война съ нездравословнитѣ жилища и поскъпването на квартиритѣ, развиватъ усилен дѣйностъ за хигиеничното реформиране на населенитѣ мѣста, като доставятъ чиста вода, канализиратъ градове и села, устройватъ ефтини общински бани, прѣсушаватъ блатиститѣ мѣстности; борятъ се срѣщу болѣстата и мизерията, като организиратъ бърза, ефикасна безплатна медицинска помощъ, като уреждатъ приюти, дѣтски градини, сиропиталища, болници, трапезарии.

Нашитѣ общински съвѣти.

У насъ и поменъ нѣма отъ подобна дѣйностъ. Разбира се, ние не можемъ да искаме нашитѣ общини да достигнатъ една английска или

швейцарска община за каксия тридесетгодишенъ периодъ на нашия свободенъ политически животъ, но ние имаме пълно основание да очакваме отъ тѣхъ планомерна и систематична дѣйностъ по пътя на културния напредѣкъ. За жалостъ нашитѣ общини въ това отношение сж направили твърдѣ малко, почти нищо. Нашитѣ общински съвѣти въ малкитѣ провинциални градове и селата не прѣставяватъ нищо друго освѣнъ доходни пера за нѣколко амбицирани личности, алчни за леки печалби съ обществени срѣдства. Прогресътъ на тии общини е вървѣлъ съ крачкитѣ на костенурката. Много отъ тѣхъ дори сж останали въ сжщото положение, въ каквото ги е заварило освобождението.

И голѣмитѣ градове, макаръ и да правятъ щастливо изключение, не сж отишли далечъ съ своята ползотворна общинска дѣйностъ: прѣвъ тридесетгодишния ни свободенъ политически животъ съзираме грижи само за външния блѣсъкъ, за вънкашната украса на градоветѣ, безъ да е направено нѣщо съществено, за да се облекчи положението на широкитѣ слоеве на градското население.

Една-двѣ добри урегулирани улици, поправени и чистени, само когато се посрѣща нѣкой високъ гостъ, единъ двама моста, една-двѣ, общински сгради или нѣкой увеселително мѣсто, създадени съ тежколихвени заеми, отъ които комиссионната е минала въ джебевѣтъ на общинскитѣ съвѣтници — ето активътъ на нашитѣ общински съвѣти. Наистина отъ врѣме на врѣме тѣ сж проявявали трѣскава, нптезивна дѣйностъ . . . , но това е било, само когато трѣбва да се издигне нѣкол триумфална арка за посрѣщането на нѣкой високъ гостъ, да се уреди съ общински срѣдства разкошно пиршество или илюминация. Съ тия дребнички дѣла нашитѣ общински съвѣти, като че ли искатъ да набиятъ въ очитѣ на външния свѣтъ нашата културоспособностъ; тѣ искатъ съ външенъ блѣсъкъ да му кажатъ: „Ето на, и ние бързо крачимъ въ пътя на западната култура, макаръ и да живѣемъ на Изтокъ“. Общинскитѣ съвѣти въ голѣмитѣ ни градове сж устремили своитѣ усилия да намѣтватъ на общинитѣ си една разкошна мантия, прѣдзначена да залѣже и измами външния свѣтъ. Разгърнете тая мантия, повдигнете нейнитѣ гънки — вие ще видите обществени язи и недѣзи, които искатъ безотлагане лѣчитба. Когато ни посѣти нѣкой чужденецъ, за да манефестираме нашия културенъ напредѣкъ, ние го водимъ да му покажемъ варненската морска градина, софийския лъвовъ мостъ или пъкъ парадния блѣсъкъ на нѣкой илюминация. Ако пъкъ такъвъ гостъ би обиколилъ улицитѣ, отдалечени отъ центра на града, той веднага би си съставилъ понятие, че нашитѣ общини и слѣдъ четвъртъ въковенъ свободенъ политически животъ си оставатъ ориенталски: той би видѣлъ улици, продължани отъ поронитѣ, улици, потънали въ нечистотии, той би зърналъ площади обзрнати въ локви, непрѣсушени блати, източникъ на болести; той би съгледалъ хлѣбарници, месарници, кафенета, кръчми и бирарии, оставени безъ санитаренъ надзоръ; той би видѣлъ училища лишени отъ про-

сторъ и свѣтлина, убийствени за дѣтското здраве, училища, отрицателни на хигиена и педагогика, — съ една рѣчь той би видѣлъ навсѣждѣ прѣстѣпната небрѣжностъ, типичната нехайностъ на нашитѣ общински съвѣти. Ако би потърсилъ дѣла на организирана общинска благотворителностъ, на организирано милосърдие, прѣдзначено да изтрие слъзитѣ и намали горчилата на онеправданиитѣ и ониженитѣ, безъ да накърнява тѣхното човѣшко достойнство, той не би ги намѣрилъ, а би видѣлъ само моралната нищета на общинскитѣ ръководители, би видѣлъ само въ лицето на всѣки общински съвѣтъ по единъ *Тартюфъ*.

Такъвъ е сжщинскитѣ културенъ обликъ на нашитѣ градове, такава културогерската дѣйностъ на нашитѣ общинари. И при всичко това българскитѣ избиратели могатъ още спокойно да стоятъ съ скръстени ръцѣ и като овчедушно стадо да отиватъ къмъ изборнитѣ мѣста!

Миналата и прѣдстоящата дѣйностъ на Варненската община.

Въ миналата дѣйностъ на Варненската община, както на всички наши голѣми градски общини, съзираме твърдѣ малко свѣтли страници. Ако има творби, съ които града може да се гордѣе, тѣ сж дѣло или на държавата, или на частната инициатива. Въ миналото ние виждаме като по-крупно дѣло на общинскитѣ съвѣти само единъ охранителенъ срѣщу наводненията каналъ, пародия на инженерното изкуство, засипанъ още на втората година отъ направата си съ пѣськъ. Близкото минало пъкъ ни донесе единъ тежколихвенъ заемъ, който като демоклевъ мечъ ще виси надъ главитѣ на варненскитѣ граждани и тѣхнитѣ поколѣния. Единственото хубаво дѣло е свързаното съ тоя заемъ прѣдприятие по водоснабдяването и урегулирането на града — прѣдприятие, което иска тактъ и умѣние отъ бѣдацитѣ ни общински ръководители, за да бѣде доведено до добъръ край.

Да оставимъ на страна дребнитѣ грижи на общинскитѣ съвѣти за украсата на града: тѣ не сж най-важното и най-сжщественото въ дѣйността на общината. Центъръ и полюсъ на всѣка политика, била тя държавна или общинска, съставляватъ тѣй нареченитѣ социални реформи, т. е. ония мѣроприятія, които цѣлятъ да подобряватъ и облекчаватъ постепенно участъта на най-многобройното население — трудящитѣ се народни слоеве. Далновидниятъ общественъ дѣецъ, който, въодушевяванъ отъ най-благородни подбуди, иска да устури мирното развитие на страната, който иска да избегне бунтоветѣ, вълненията, революциитѣ, въ никой моментъ отъ своята дѣйностъ не забравя тия мѣроприятія.

Когато е дума за общински социални реформи, на прѣвъ планъ изпква *жилищния и квартирния въпросъ*. Неговото бързо неотлагаемо разрѣшение се налага особено на общинскитѣ съвѣти въ голѣмитѣ градове, като Варна, дѣто, поради бързото увеличаване на населението, съ стотици сѣмейства оставатъ безъ подслонъ и сж принудени да се вратъ въ крайно нехигиенични, скъпоплатени квартири — огнища на туберкулоза и други заразителни болести.

Варненскитѣ общински съвѣти, като изключимъ само ония на безподобно-дѣятелния и безкористния общественъ дѣецъ Мирски, сж направили твърдѣ малко, почти нищо по тоя въпросъ. Ако общинскитѣ съвѣти милѣеха за благо на бѣдното градско население, можаха на всички бѣдни сѣмейства да раздадатъ срѣщу дългосрочно изплащане празни мѣста за жилища. Въ околноститѣ на града има обширно празно пространство, на което могатъ да се застроятъ още петъ града като Варна, по тия мѣста днесъ се държатъ за пасища, неизползувани отъ никого. Първата грижа на бѣдащия общински съвѣтъ трѣбва да е — 1) да раздаде мѣста за жилища и 2) чрѣвъ една комисиия да установи наемитѣ на квартиритѣ въ разнитѣ градски квартали.

Друга една страна отъ социалната политика на бѣдащия общински съвѣтъ трѣбва да съставятъ мѣроприятіята за запазване *народното здраве*. Прѣди всичко трѣбва да се взематъ енергични мѣрки, за да се прѣмахнатъ причинитѣ на болеститѣ. На първо мѣсто стои подържане чистотата на улицитѣ, насипване на всички ония мѣста въ новоградскитѣ квартали, дѣто се образуватъ локви; прѣсушавания на блатистата мѣстностъ край езерото, които обуславя вирѣнието на блатната трѣска въ близкитѣ квартали. Общинскитѣ съвѣти трѣбва да надикне най-послѣ въ пездравословнитѣ работилници и фабрики и да иска най-настойчиво отъ тѣхнитѣ притежатели да ги уредятъ споредъ изискванията на хигиената, за да не се явяватъ разсадници на болести между работното градско население. Съ това като подобри трудовѣтъ условия, като намали причинитѣ на болеститѣ, общинскитѣ съвѣти ще спести голѣми суми, които би трѣбвало инакъ днесъ да се харчатъ за лѣкуване на болни. Съ това обаче не искаме да кажемъ, че медицинската помощъ трѣбва да се намали: напротивъ, за да бѣде тя ефикасна, належаще е да се удвои числото на санитарнитѣ участъци и лѣкаритѣ въ града, като въ всѣки участъкъ се уреди по една малка общинска аптека. Освѣнъ това първата работа на общинския съвѣтъ е да открие закритата отъ стамболовиститѣ общинска аптека, която бѣ истинска благодатъ за бѣдноболнитѣ.

Не по-малко бѣдащата реформаторска дѣйностъ на общинския съвѣтъ трѣбва да засегне уредбата на *учебното дѣло въ града*. Погледнете нашитѣ основни училища: тѣ далечъ не сж достатъчни да побератъ всички ученици. Голѣма частъ отъ училищата се помѣщаватъ въ нехигиенични части злания, безъ достатъчно просторъ и свѣтлина, убийствени за дѣтското здраве. Обаче, което е най-важното, поради прѣстѣпното поведение на минали училищни настоятелства, особено на стамболовисткитѣ, които при подбирането на учителския персоналъ сж се ръководили не отъ интереситѣ на учебното дѣло, а отъ чисто *роднински интереси* или партизански съображения, — варненскитѣ основни училища сж се прѣвърнали въ приюти за нежждѣрни и бездарни псевдопедагози — учителки, които единъ Песталоци би изгонилъ съ бичъ отъ храма на народното образование, както едно врѣме Исусъ изгони тър-

говцигъ отъ иерусалимския храмъ. На това положение трѣбва да се тури край: възпитателното дѣло, което твори бъдещото, не трѣбва да става играчка за цизкопробнитѣ партизански смѣтки. Основнитѣ училища въ единъ градъ като Варна трѣбва да служатъ за образецъ въ възпитателно отношение; на тѣхнитѣ катедри не бива да се подвизаватъ профанитѣ и жалкитѣ кърпачи въ дѣлото на образованието, а хора прѣдани на учителското поприще, които съ достойнство могатъ да носятъ тежкия, пълень съ голѣми отговорности прѣдъ бъдещето, кръстъ на благородното учителско звание.

Още редица въпроси, тѣсно свързани съ благоденствието на варненскитѣ граждани, чакатъ своето разрѣшение отъ бъдещия общински съвѣтъ; такива сж напр. откриването на общински ученишки трапезарии въ всѣки участъкъ, въпроса за топливото, освѣтлението на града, организацията на общинската благотворителност и др. По всички тия въпроси ние ще дадемъ отдѣлни статии.

* *

Сега, когато варненскиятъ избирателъ е повиканъ да рѣши съ своя гласъ, кому трѣбва да се повѣри управлението на общинскитѣ работи, отъ всѣки други пътъ повече трѣбва да обмисли, какви задължения трѣбва да иска отъ бъдещитѣ си избраници. Прѣди да даде гласа си, като съзнателенъ гражданинъ нека добрѣ прицѣпи обѣщанията на партиитѣ, които се борятъ въ общинския изборъ и само на ония, които заслужаватъ довѣрието му, нека даде своята подкрѣпка. Въ всѣки случай за мѣрило при тая прицѣпка трѣбва да му служатъ не само думитѣ, а дѣлата на миналитѣ общински съвѣти. За щастия, между тѣзи общински съвѣти само единъ — той на г. Кр. Мирски — е създадъ нѣщо трайно и ползотворно за града. На неговитѣ другари, които сега се явяватъ да го замѣстятъ и обѣщаватъ да вървятъ по неговитѣ стѣпки, заслужава — споредъ насъ — да се даде пълна подкрѣпка.

Дневни новини.

Народното събрание ще се открие на 15 т. м. въ извънредна сесия, която ще трае 2—3 седмици. На дневенъ редъ ще бъдатъ поставени нѣкои текущи държавни въпроси, нетърпящи отлагане, както и отмишлението на реакционитѣ стамболовистеки закони. Пожелаваме на всички народни прѣдставители ползотворна работа въ духа на даденитѣ обещания.

Височайши гости. На 11 т. м. съ специаленъ тренъ пристигнаха отъ София княза, княгинята и гоститѣ имъ: херцогъ и херцогиня Саксъ-Кобургъ-Готски. На пристанището, дѣто сирѣ влака, височайшитѣ гости бѣха посрѣщани отъ висшитѣ военни и граждански власти, дипломатическото тѣло и множество видни граждани. При слизането имъ прѣдседателя на Варненската тричленна комисия г-нъ Добри Филовъ ги привѣтствува съ думитѣ:

„Въ качеството на прѣдседателъ на Варненската градска тричленна комисия отъ името на варненскитѣ граждани привѣтствувамъ Васъ, В.

Ц. В., Н. Ц. В. Княгинята и височайшитѣ Ви гости съ „добрѣ дошли“. Слѣдъ половина часъ, живо акламирани, височайшитѣ гости заминаха съ парахода „Надежда“ за Евксиноградъ.

Руската ескадра, която се очакваше да пристигне въ Българскитѣ води около десето число и до днесъ не се е показала на хоризонта, и споредъ послѣднитѣ съобщения, ще пристигне около 19 т. мѣсець. Варна продължава да стои укичена за посрѣщането своитѣ гости.

Отварянето на Варненската общинска аптека. Падащето режима на стамболовиститѣ и смѣняването му съ демократическия не захтепѣ да даде своитѣ добри резултати е отварянето на закритата до сега общинска аптека въ гр. Варна. Отъ нѣколко дена насамъ аптеката е почнала да си набавя вече съ нѣкои нѣща, нуждни за функционирането ѝ. Ето едно колкото хуманно толкова и високополезно дѣло, което успѣха да направятъ демократитѣ. Аптеката бѣ единичко добро, на което се радваха варнен. бѣдни, и като такава ний привѣтствуваме нейното откриване.

„Опровержението“ на Д-ръ П. Стоянова. Въ миналия брой ний обещахме да се повърнемъ по това „опрровержение“ и да отговоримъ по същество на г. Доктора.

Въ 17 брой на вѣстника ний изнесохме само три факта изъ практиката на управляваната отъ Д-ра Ст. болница и чакахме неговата правдива и спокойна дума за освѣтление успокоение на обществото. Читателтъ заблѣлза странния и провакирующъ — за да не кажемъ друга дума — тонъ на неговото „опрровержение“ и смотоялеността въ аргументацията въ бр. 21 и 22. Г-нъ доктора неохотно се е видѣлъ принуденъ да отговори прѣдъ обществото на нашето запитване и раздразнено ни заявява, че той билъ отговоренъ само прѣдъ своето началство, че той билъ занятъ човѣкъ и не може да прѣска скѣпощното си врѣме, за да отговори на когото и да било, че отъ сега пататѣкъ нещѣлъ вече да отговаря. Ний не подозирахме, че г. доктора се е до такава степенъ бюрократизиралъ, че той вече е намѣтналъ мантията на канцеларско величие. Благодаримъ му, при все това, за изключението, съ което ни е почелъ, като ни е отговорилъ. Ний ще използваме, прочее, тази негова снисходителностъ и ще му направимъ слѣднитѣ възражения.

Самитѣ факти, изтъкнати отъ насъ въ бр. 17, г. Д-ра почти не отрича. Почти, казваме, защото двата случая напълно признава, а за третия, за Харизанова казва, че тя не фигурирала нито въ болничнитѣ книги, нито въ ония на частната лѣчебница. Че въ книгитѣ на частната лѣчебница тя не фигурира, ний не се съмняваме, понеже тя като бѣдна не е могла да плаща, каквато и да е такса и не е отивала да се лѣкува тамъ. Тя си е заминала обратно въ Добричъ, щомъ г. докторъ Ст. ѝ е отказалъ да я приеме въ държавната болница. Дали тя, обаче, е записана въ болничната амбулаторна книга и Д-ръ Ст. не можѣ да я намѣри, или пъкъ не е записана никакъ, за насъ тази формалностъ не важи. За насъ важи фак-

та, че бѣдната Харизанова е допла отъ Добричъ съ бѣдно свидѣтелство, за да намѣри помощъ въ Държав. б-ца и намѣсто да бѣде приета тамъ, ней и било посочено да отиде въ ч. лѣчебница. Това ни го каза човѣкъ незаинтересованъ и безпристрастенъ, комуто Харизанова се оплакала.

Като признава, обаче, двата останали факти г. Д-ра се силава на закона и правилника и иска съ тѣхъ да се оправдае. „Тѣзи сж фактитѣ, тѣзи сж законитѣ причини на нашитѣ дѣла“, казва той? Позволете ни тогава, г. Д-ре, да видимъ до колко сж законни вашитѣ дѣла. Вий ни посочвате чл. 103 отъ закона за опазване общественото здраве, за да оправдаете постѣпката си, че че сте отказали да рентгенизирате дѣдо Иванъ Даймовъ, а сте го пратили въ ч. лѣчебница. Дѣдо Иванъ Даймовъ билъ състоятеленъ човѣкъ, казвате вий и не сте могли да правите изключение за него толкосъ по-вече, че въ града има и частенъ рентгеновъ апаратъ. Колко много се грижите вий, г. Д-ре, за съществуването на рентгеновия апаратъ въ града? Ами че нали по напредъ ще се грижите вий за реномето и за интереситѣ на болницата, която ви е повѣрева, за която ви се плаща и за която тази Държава — рѣчи това общество, прѣма да сбъркашъ — толкосъ много е харчила и харчи? Не е закона, който е дошълъ да ви попрѣчи и да лѣкувате дѣдо Ивана прѣзъ 1907 и 1908 год., като му взимате по три левчета за въ полза на Държавата, както това сте правили прѣзъ 1906 год., понеже, както знаете, закона е въ сила отъ 1904 год. и вий можехте да вършите прѣспожѣно тази година същото това което сте вършили и прѣзъ 1906. Ако обичате, погледнете на корицитѣ на закона, за да се убѣдите отъ кога той е въ сила. Като сте отказали, г. Д-ре, да лѣкувате дѣдо Ивана съ рентгеновия апаратъ амбулаторно, Вий сте нарушили чл. 70 отъ правилника, който гласи: „Въ болницитѣ, гдѣто има бани съ или безъ душъ, допуца се да се къпятъ и лица, които не лежатъ на лѣчение въ болницата. За едно къпане се плаща по 50 ст. съ свое бѣльо и по 1 левъ съ болнично бѣльо“. Отъ тази наредба явствува, че състоятелни болни могатъ да дохождатъ и се къпятъ въ болницата, а по аналогия и по смисъла на същата наредба състоятелни болни могатъ и да се електризиратъ, рентгенизиратъ и пр. амбулаторно въ модерно инсталиранитѣ болници. Тази наредба е полезна, както за държавата, така и за обществото. Сигурно така вий я разбирахте, когато електризирахте, рентгенизирахте и пр. амбулаторно въ прѣзъ 1606 год. при сжщия законъ. Но тогава вий не бѣхте аташирани къмъ частната лѣчебница. А сега казвате, че закона дошълъ да ви попрѣчи. Ако вий се колебаехте прѣдъ смисъла на горията наредба на правилника и не знаехте какъ да постѣпите съ дѣдо Ивана, за... не се обърнахте къмъ Дирекцията и да поискате уштване, толкосъ повече, че дѣдо Иванъ нѣколко пѣти ви е молилъ да го лѣкувате пакъ въ болницата? Може ли да ви попитае, г. Д-ре, на това мѣсто, колко български граждани сж се

електризирали, рентгенизирали и пр. въ повѣрената ви болница, та да знае това общество дали се оправдаватъ разходитѣ, харчени за тази „модернизирана“ отъ васъ болница снабдена „съ пълна инсталация за физиотерапия“?

Пакъ по чл. 103 отъ закона ли вий не сте прѣглеждали и санитарния агентъ П. Д.? Забравихте ли при какви условия му отказате? Той лѣжа и биде опериранъ отъ васъ въ болницата. Слѣдъ операцията, обаче, вий нито веднѣжъ не сте го погледнали и сте го изписали прѣди да оздравѣе напълно. Врѣмето минавало, но домашнитѣ прѣвръзки не помагали и той рѣшилъ да дойде и ви се покаже въ амбулаторията. Между пациента и васъ — неговия хирургъ — пакъ се изпрѣчилъ чл. 103 отъ закона и вий сте му отказали. Какъ? Неужели ли вий, г. Д-ре, считате единъ санитаренъ агентъ, който получава 100 лв. мѣсечна заплата, съ пълна къща дѣца, служилъ дълги години по санитарното вѣдомство, за достатъчно богатъ, та по силата на чл. 103 му отказате вашата лѣкарска помощъ? Между това, този случай бѣ поучителенъ за васъ. Вий сте били забравили единъ конецъ въ раната и затова тя не зарастваше.

Какво върши Варненския карантиненъ лѣкаръ? Отъ цѣла редица оплаквания противъ карант. лѣкаръ Ловеничъ ний риждаме, че той третира служащитѣ тамъ български граждани, като свои слуги. Да не би негова милостъ да мисли, че той се памира нѣкъдѣ въ Анадола?

Но да видимъ кой какво прави отъ служащитѣ при карантинното управление въ домѣтъ на Ловенича и подъ командата на неговата г-жа. Карантинния машинистъ е длъженъ да поправи бравитѣ и ключоветѣ на вратитѣ, мелницата за кафе, звѣнциитѣ, кариолитѣ и пр. Карантинитѣ лодкари сж длъжни да му боядисватъ вратитѣ, стѣлбитѣ, да му носятъ вода отъ карантината и др. Другитѣ служащи сж натоварени отъ домакинята да носятъ всѣка сутринъ вода, да купуватъ месо, зарзаватъ, мамули и тетрадки за дѣцата; да напѣнятъ дърва, да начукатъ въглища, да свалатъ килимитѣ и ги отърсятъ, да метатъ и пр. и пр. **И** не дай Боже, ако купениятъ продуктъ не се хареса на строгата, претенциозна и немилостива г-жа! Тогава гнѣвътъ и грубитѣ хокания сж наградата на българскитѣ граждани, които иматъ нещастieto да изкарватъ своята прѣхрана, като служащи при варненското карантинно управление. Непокорнитѣ се уволняватъ безмилостно и безапелационно. Така се обяснява факта, че отъ миналата есенъ и до сега Ловеничъ е промѣнилъ 5 души служащи. Когато Ловеничъ съ домашнитѣ си отивалъ на разходка, единъ отъ служащитѣ билъ длъженъ да сѣди въ къщата му и да я пази отъ съсѣдитѣ, съ които билъ скарашъ.

Лошитѣ привички, обаче, на Ловенича не се изчерпвали съ току-що приведенитѣ произволи. Той се ползувалъ отъ своето положение, като карантиненъ лѣкаръ и си доставялъ чрѣзъ капитанитѣ на параходи, а особно чрѣзъ единъ чужденецъ механикъ въ бълг. параходъ всѣкакви провизии и потрѣби, купени въ коо-

перативната бакалница въ Цариградъ. Работата дошла до тамъ, че акцизниятъ власти прѣзъ м. мартъ т. г. намѣрили за пужно да му направятъ обискъ въ къщата.

При Ловенича, въ карантината, има на служба извѣстния въ пиящата и въ района на пристанището фелдшеръ Доковъ. Съ право би могло да се каже, че това е Доковъ, който управлява и заповѣдва въ карантината, а не Ловеничъ. И когато доктора не ходи на служба и фелдшера не ходи. По този начинъ често пѣти параходитѣ, които влизатъ въ пристанището съ жълтъ флагъ, се посрѣщатъ отъ слугитѣ и лодкаритѣ. Така бѣше и миналата недѣля—на 1 юний—когато грѣцкия параходъ „Хиосъ“ доде въ пристанището и го посрѣщна единъ отъ слугитѣ въ карантината. Оцѣзи граждани, които бѣха на кея и видѣха това, съ право се питаха: защо се плаща на лѣкаръ и фелдшеръ, ако службата се върши отъ слугитѣ? Така ли се пази страната отъ чума и холера? Защо сѣ тѣзи комедии да влизатъ параходитѣ съ жълтъ флагъ?

Ний ще привършимъ, като добавимъ, че и фелдшера Доковъ, ползувайки се отъ слабостта на Ловенича, сѣ позволява да третира служащитѣ, като свои ратаи. Праци ги да му купуватъ месо за въ кашци, да му купуватъ лѣкарства, да му миятъ иригатора (Доковъ практикува самостоятелно медицината), да плащатъ даждията на баба му и да ѝ управляватъ смѣткитѣ при бирницитѣ. Не е ли скандално всичко това и до кога ще се търпи?

Углавно дѣло. Варнен. Окр. Сждъ сѣ присѣда отъ 5 юний 1908 год. по угл. д. № 368/908 г. е призналъ Василь Маноловъ отъ с. Айджинъ Чофа за виновецъ въ това, че когато на 15 февруари 1908 г. Филиппъ Михалевъ, Недѣлчо Желевъ, Василь Маноловъ, Ради Желевъ и Желю Филиповъ отъ с. Айджинъ Чофа, Добр. околия отишли въ селскитѣ гробища, за да ископатъ гробъ на починалата Вълкана Господинова и когато гроба билъ вече почти изкопанъ, влѣзълъ въ него, за да копае по реда си Желю Филиповъ и казалъ да влѣзе още пѣткой, за да изхвърли прѣстѣта, влѣзълъ и Филиппъ Михалевъ, който слѣдъ като изхвъргалъ малко врѣме прѣстѣ Ради Желевъ му извикалъ да излѣзе отъ гроба, защото се билъ уморилъ и слѣзълъ при тѣхъ да помага. Въ това врѣме Василь Маноловъ сѣдѣлъ край гроба, внезапно взема той желѣзната лопата и като замахналъ съ нея ударилъ единъ цѣтъ Ради Желевъ, който веднага падналъ, послѣ се обърналъ съ мотиката ударилъ по главата Желю Филиповъ, слѣдъ което убиеца почналъ да бѣга по билъ застигнатъ на около 200 крачки отъ гробищата въ двора на Желѣзко Василевъ и тамъ билъ заловенъ отъ Филиппъ Михалевъ. Ради Желевъ умрѣлъ на другия денъ, а Желю Филиповъ на 6 май 1908 г. вслѣдствие на тежкитѣ паранявания нанесени по черепитѣ имъ и затова е билъ осѣденъ по чл. 248 п. 5 отъ нак. законъ да излѣжи доживотенъ строгъ тъмниченъ затворъ съ лишепие за винаги отъ правата изброени въ чл. 30 п. п. 1—4 и 6 отъ нак. законъ. — Осѣденъ Василь Маноловъ да заплати на Добра Радева Желева и като пастойница на

малолѣтнитѣ дѣца на покойния Ради Желевъ 1000 лева гражд. обезщетение.

Варненския прѣдприемачъ Щерю Бѣлчевъ е купилъ прѣди пѣколко години едно общ. мѣсто въ мѣстността около карантината, състояща се отъ 9 декара. Но както се научаваме той е заграбилъ много голѣмо пространство наоколо си и то толкова, щото е ималъ възможность да продаде на новото пивоварно дружество 5—6 декара за 5000 лв. и пакъ да му остане едно голѣмо пространство мѣсто. Ще се постареемъ да вникнемъ по-дълбоко въ тази работа.

ИСКАЙТЕ отъ магазинъ **Бр. Петрови**

ул. „Царъ Борисъ“
отъ прочутото натурално чисто **ДЪРВЕНО МАСЛО** и **ЧИСТО КРАВЕШКО.**

ПРИСТИГНА въ дюгена на **ДИМО СТОЯНОВЪ**

(IV участъкъ до Окр. Сждъ)
чисто натурално **КРАВЕШКО МАСЛО**
сѣ износни цѣни,

МАРИЯ ТИМОФЕЕВА

бивша акушерка въ гр. Варна се завърна и ще практикува по специалността си.

Адресъ: плетачната фабрика „Тимофеевъ“ ул. „Панагюрска.“

2 МОМЦИ подходящи за всѣква работа, като за хотелъ, кръчма, ханъ и др., търсятъ мѣсто да се условятъ. Справка редакцията на в. „Свободенъ Гласъ“.

Намѣрена кесия. Въ ул. „Шипченска II участъкъ намѣрена е една кесия (портомоне) съ пари, въ сжщата кесия има и други пѣща. Да се отирави въ Варнен. постянина комисия и си я получи.

Обявление № 781

За удовлетворение иска на Рафие Канъ Мехмедова по издадени испълнителенъ листъ № 1853 отъ 3 априль 1908 г. на I Варн. Мир. Сждъ, противъ Халиль Алиевъ отъ гр. Варна за 1000 л. обявявамъ, че отъ послѣдното двукратно публикуване настоящето въ в-къ „Свобод. Гласъ“ и въ продължение на 31 дни сѣ правонадаване въ 24 часа 5% ще продавамъ публично: една къща еднотажна, построена отъ простъ дървенъ материалъ, камѣкъ и керпичъ, върху около 30 кв. м., покрита сѣ керемиди, състояща се отъ 2 стаи и коридорче, сѣ дворно мѣсто отъ около 28 кв. м.; находяща се въ гр. Варна, III уч., подъ № 520/226 при сѣсѣди: Хюснинъ Хасановъ, Сали Аптуловъ и глуха улица при сѣсѣди: при улица „Царибродска“, оц. за 800 лева. Надаванетоъ ще почне сѣ намаление 20% отъ оцѣнката. Първоначална оцѣнка 640 лева. Желаящитѣ да купятъ имота могатъ да прѣглеждатъ книгата по продажбата и да надаватъ вс ки при сѣтственъ денъ и часъ въ канцеларията ми.

Варна 19 май 1908 год.
2—2 II Сжд. Приставъ: Н. Спасовъ

ПРЪСКАЧКИ ЗА ЛОЗЯ „L'IDEAL“

Най-разпространенитѣ въ цѣла Франция и всички други страни въ свѣта. Голѣми прѣимущества прѣдъ другитѣ видове прѣскачки: **Помпата и въздушния приемникъ се разглобяватъ съвсѣмъ** (МАРКА зарегирирана)

Това дава голѣма леснота за свършенното имъ изчистване слѣдъ всѣко употребление и ги прѣдпазва отъ поврѣждане.

По порчка доставятъ се и отдѣлни части.

Единственъ прѣдставителъ за цѣла България
Ж. М. МАВИ
КОМИСИОНЕРСКА И ПРѣДСТАВИТЕЛСКА КЪЩА основана въ 1886 г.
СОФИЯ — ВАРНА — БЕРЛИНЪ.

Сжщата фирма е прѣдставителъ за България, Турция, Сърбия и Романия на новотрития САПУНЪ за ПРАПЕ „VASHENE“ НАЙ-ГОЛѢМО ЧУДО НА XX-й ВѢКЪ.

VASHENE самъ изпира всѣкакви дрѣхи: долни и горни въ разстояние само на 10—15 минути, безъ помощта на МАШИНИ, ЧЕТКИ даже и на ПЕРАЧКИ.

Голѣма икономия отъ разноски, врѣме и трудъ
Цѣна 1 левъ калѣпчето.
Едно калѣпче е достатъчно за цѣло едно пране: 120—150 парчета дрехи.

„БЪЛГАРИЯ“

1-ВО БЪЛГАРСКО ЗАСТРАХОВАТЕЛНО Д-ВО ВЪ ГР. РУСЕ.

Основенъ капиталъ, напълно внесенъ . . . л. зл. 1,500,000
Който може да бѣде увеличенъ до . . . „ „ 4,000,000
Запасенъ фондъ, разни резерви и вносо . . . „ „ 13,000,000
Годишни постѣп. по всички видове застрах. . . „ „ 12,000,000

ИЗПЛАТЕНИ ЗАГУБИ (ЩЕТИ):
(ОТЪ ОСНОВАВАНЕТО НА Д-ВОТО)

По клонъ „ПОЖАРЪ“ . . . л. зл. 40,000,000
„ „ „ЖИВОТЪ“ . . . „ „ 700,000
„ „ „НЕЩАСТИЯ“ . . . „ „ 300,000

„БЪЛГАРИЯ“
1-вото и най-старо Българско Застрахователно Дружество
ПРИЕМА ЗАСТРАХОВАНИЯ
при най-либерални условия и сѣ най-износни прѣмии:

1) ПО КЛОНА „ПОЖАРЪ“
Противъ всички загуби на движими и недвижими имоти, причинени отъ пожаръ, грѣмотеница и експлозия.

2) ПО КЛОНА „НЕЩАСТИЯ“
Противъ всѣкаквъ видъ нещастни случаи по съвсѣмъ нововъведени комбинации сѣ и безъ възвръщане на прѣмитѣ.

3) ПО КЛОНА „ЖИВОТЪ“
За животъ, въ случай на смъртъ или прѣживяване, вестри, капиталы, пенсии и пр.

Прѣпорѣчватъ се особно нововъведенитѣ „ПОПУЛЯРНИ ЗАСТРАХОВАНИЯ“
за въ случай на смъртъ или прѣживяване.
БЕЗЪ МЕДИЦИНСКО ОСВИДѢТЕЛСТВУВАНЕ
сѣ мѣсечни прѣмии отъ 1 лв. нагорѣ.

ПРОСПЕКТИ И ПОДРОБНИ СВѣДЕНИЯ ДАВАТЪ:
Главното Управление на Дружеството, пътуващитѣ инспекторъ-аквизитори и агентитѣ му въ всичкитѣ окрѣж. и окол. градове и по-голѣми села на Княжеството.

ПРОДАВА СЕ добра и хигиенична и на добро мѣсто въ г. Провадия на двѣ отдѣлени единотоотдѣленіе е отъ двѣ стаи и салонъ, а другото отдѣление 2 стаи домъ и трето отдѣление отдѣлна магазинъ, сѣ дворно мѣсто около 600 кв. метра.

Споразумение до Рачо Стефановъ чиновникъ въ Земледѣлската Банка.

КЪОШКЪ отъ една стая, балконъ, мутфакъ и др. и около 2½ декара лозе сѣ много овощни дървета, въ пай-хубавата мѣстность „Салтанатъ“ сѣ лице и хувава ограда къмъ Евксиноградското шьосе, близо до града, до първня мостъ и до новокупеното лозе на бившия Министръ Л. Паяковъ, за лѣтния сезонъ се дава поднаемъ, или се продава: споразумение до г-на **Димитръ Захариевъ**, I-й уч. № 182 гр. Варна.

ВЪ ПРИДВОРНАТА АПТЕКА на К. БОЙЧЕВЪ **ПРИСТИГНАХА** **ПРЪСНИ МИНЕРАЛ. ВОДИ** и **ПРЪСЕНЪ ПРАХЪ** за **ДЪРВЕНИЦИ**

ИЗВѢСТІЕ

Подписаниятъ А. Каруновъ, Варненски жителъ, извѣстявамъ за знание, че издадената отъ мене полица на Х. Г. Нергаряранъ, прѣдставителъ на Американски земледѣлски машини, въ гр. Варна, сѣ дата 18 януарий 1908 год., падежъ 15 априль с. г. на сума 2000 лева злат. е икономическа и като такъва, безпарична. Прѣдупреждавамъ всички да я неприяематъ като дѣйствителни търговски ефекти.

Варна, 19 Май 1908 г.
А. Каруновъ.

Печат. Д. Тодоровъ и С-ие—Варна.